

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΠΑΓΚΑΝΙΝΙ

Οι τεχνικές Ικανότητες του Παγκανίνι που κατέπλησαν συχνά και αυτούς τους ειδικούς μαζί με την παράξενη σκιετή εμφάνιση του συνόλου του, για το πολύ κοινό ήταν δόλετα ανεξήγητα και έγιναν άφορες να διαβιβαστούν γι' αυτόν οι πιο άπειρες φήμες. Είχαν φθάσει να φαντασθούν πως είχε "δουλοηφεί με τόν διάβολο και πως για τις τεχνικές του άκρβασιείες έτρεχε αυτός ο ίδιος κοντα του και ώδηγοΐσε τό χέρι του. Καί τέτοια διάδοσι είχαν οι άπίστωτοι αυτόι θρόλοι, που έκνευρισμένοι κάποτε ο Παγκανίνι Έγραψε στον Φρανσουά Ζοζέφ Φετίς (1784 1871) περίφρον μουσικολόγον και έκδότην μιάς καλλιτεχνικής έφημερίδος, τό έκόλουθο σχεδόν άπολογητικό γράμμα, που έκυκλοφόρησε τό 1831 σέ διάφορες γαλλικές και Ιταλικές έφημερίδες.

Κόριέ μου,

Τά δείγματα τής ενοίας, που μοΐ έδωσε τό Παρισινό κοινό με τίς έπιδοκιμασίες του, μ' άφίνου νά πιστέψω, πως στίς έκεί συναυλίες μου κατάρθωσα νά δικαιώσω τή φήμη, που προηγήθηκε σχετικá με τό όνομα μου, τής έμφανισώς μου στό Παρίσι. Καί άν μοΐ έμμενε γι' αυτό έστω και ή πιο μικρή άμφιβολία θά διαλυόταν με τούς κόπους και τίς προσπάθειες τών καλλιτεχνών σας που με τήν έπιθυμία τους νά όποδώσουν εικονικώς τό πρόσωπό μου, έκάλυψαν τούς τοίχους τής πρωτεύουσας σας μ' ένα πλήθος πορτραίτων μου έπιτοχημένων και μή. Καί μάλιστα, κύρέ μου, ή κερδοσκοπία δέν άρκέσθηκε στό άπλά πορτραίτα μου, γιατί σήμερα περνώντας στό Boulevard des Halles είδα σ' ένα βιβλιοπωλείο μιά λιθογραφία που παρουσιάζε τόν «Παγκανίνι στίς φυλακές». «Κυλά — είπα μέσα μου οι άνθρωποι αυτοί, οι καθ' όλα άξιότιμοι έ-μεταλλεύονται πρós όφελός τους τήν κατηγορία που με παρακολουθούσε δεκαπέντε τώρα χρόνια!» Κ' ένώ παρατηρούσα όλες τίς λεπτομέρειες τής βολιας αυτής, άπατης, που ώφειλονταν στή φαντασία τών καλλιτεχνών δημιουργών, άντελήφθηκα, πως έξαφνα βρέθηκα περικυκλωμένος από ένα πλήθος ανθρώπων, που ό καθένας τους έσύγκρινε τό πρωτότυπο πρós τή λιθογραφία, και προσπάθους νά διαπιστώσει πός και τί είδους μεταβολές έφερε στό σύνολό μου ό καιρός τό πέρασμά του, όπο τήν έποχή έκείνη τής φυλακισί μου. Κατάλαβα τότε πως έκείνοι, που νομίζω ότι τούς όνομάζετε «goffers» έπαρναν τό πράγμα άπολύτως στό σοβαρά και ώμολόγησα πάλι μέσα μου, πως ή έπιχειρίσις φαίνεται είχε έπιτύχει! Σκέφτηκα τότε, μιά και είνε βέβαιο πως ό καθένας θέλει νά ζήσει, πως θά μπορούσα ίσως ένός ο ίδιος νά δώσω κάποια άνέκδοτα αυτού του είδους — όπως αυτό που άπασχολεί τήν έν λόγω εικόνα — και γιά νά είνε πιο έξασφαλισμένη ή διάδοσίς τους παρακαλώ νά τό δημοσιεύσετε στό μουσικό σας περιοδικό.

Οί Κόριοι, λοιπόν, που με παρουσιάζου στή φυλακή ξέρουν τόσο λίγο όσο και ένός ο ίδιος ή όσο και οι άλλοι που θετου ενς κυκλοφορίας διαδόσις αυτού του είδους, τούς λόγους που με ώδηγισαν εκεί. Σχετικώς μ' αυτούς ύπάρχουν πολλές Ιστορίες, που θά μπορούσαν νά δώσουν όλικό γιά ένα πλήθος παρομοίων

«ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ»

εικόπων. Είπαν π.χ. πως είχε βρεί έναν άντεροσθή μαζί με τήν έρωμένη μου, τόν όποιον και θορραλοώτατα έσώτωσα «έκ τών όπισθεν» σέ μιά στιγμή που ήταν άδύνατο νά όπρασπισή τόν έαυτό του. Άλλοι πάλιν ισχυρίζονται πως στή μονία τής ζηλοτυπίας μου, έκόττωσα τήν ίβια τή φίλη μου, μόνο που δέν είνε σύμφωνοι στό ζήτημα τού τρόπου με τόν όποιον τής άφήρεσα τή ζωή. Οί μισοί ύποστηρίζου, πως μεταχειρίσθηκα γι' αυτό έγχειρίδιο οι άλλοι μισοί, δηλητήριο! Όπως λοιπόν καθένας από τούς διάδοσις σύ-

© ΠΑΓΚΑΝΙΝΙ

τούς άκολουθεί άνεμόχλητος τό δρόμο, που παίρνει ή φαντασία μου, τήν ίδια έλευθερία μπορού νά έχουν στό ζήτημα αυτό και οι λιθογράφοι. Σας μεταδίδω άκόμη σχετικá με τήν Ιστορία αυτή ότι, πρós δεκαπενταετίας μοΐ συνέβη κάποτε στήν Πάδοβα. Είχα δώσει εκεί ένα κοντσέρτο και, όπως φαίνεται, με άρκητή επιτυχία. Τήν έπομένη καθόμου χωρίς νά άναγνωρισθώ από τούς γύρω μου στό «table d'hôte» τού έστιατορίου, όταν άκουσα έναν από τούς συγγεμεατίζους νά έκφράζεται πολύ κολακευτικά γιά τήν έντύπωση, που τού είχε κάνει τό προηγούμενο βράδυ ή συναυλία μου. Ό γειτόνας του συμφωνούσε μαζί του άλλα πρόσθεσε: «δέν έχει τίποτα τό έκπληκτικό αυτή ή δεξιότηνία του Παγκανίνι. Όκτώ χρόνια που ήταν στή φυλακή δέν είχε τίποτα άλλο από τό βιάλι του. Καταδικάστηκε γιαι δολιότητα είχε σκοτώσει έναν άναγαιωνιστή του, που ήταν φίλος μου». Όπως φαντά-

ζεσθε, όλοι οι άκροαταί τής φριχτής αυτής Ιστορίας ήσαν καταγονακτημένοι με τό άποτρόπαιο αυτό έγκλημα. Τότε άνμύχθηκα στην κουβέντα, και άπευθύνθηκα σ' έκεινον, που ήταν τόσο καλά πληροφορημένος για τά περιστατικά τής ζωής μου. Τόν ρώτησα λοιπόν πότε και πώς συνέβη αυτό τό έποςόδειο. "Όλων τά μάτια έστράφηκαν τότε προς τό μέρος μου και καταλαβάνει την κατάπληξη τής συντροφιάς και τήν άμηχανία του τερατολόγου, όταν άναγνώρισαν στο πρόσωπό μου τόν πρωταγωνιστή τής Ιστορίας αυτής. Ξαφνικά, εδών ήσαν φίλος του αούτος που είχα σκοτώσει» «είχε άκούσει και αούτος τό περιστατικό», -τόν είπαν βεβαίως, πώς ήταν πραγματικό», «τό είχα πιστέψει», «ώς τόσο μπορεί και νά ήταν ψεύτικο» κ. τ. λ.

Βλέπετε λοιπόν, κύριε μου πώς μπορεί κανείς νά παίξει με τή φήμη ενός αλλιτέχνη, μόνο γιατί όλοι οι εμπλεκόμενοι δέν καταρθώνουν νά ένοήσουν πώς μπορεί και ένας πού είνε έλεύθερος νά μελετήσει στο δωμάτιό του, σαν νά βρισκόταν πίσω από τά κάγκελλα μιάς φυλακής.

Στή Βιέννη έδοκίμασε κάποιος τήν έπίστια μερικόν ένθουσιωδών τόπων με τρόπο γελοιοδέστερο ακόμα. Είχα πείξει τις παραλλαγές «le Streghe» και είχα προζενήσει μιά κάποια έντύπωση. Ένας κύριος πού μου περιέγραψαν—μέ πρόσωπο άγρό, μελαγχολική έκφραση και άνειροπορημένο βλέμμα—διαβεβαίωσε πώς «τό παίξιμό μου δέν είχα γι' αούτον τίποτα τό καταπληκτικό, γιατί είχα διακρίνει πολύ καλά ένώ έκτελούσα τό κομμάτι μου στο πλεύρο μου τόν διάβολο πού καθοδηγούσε τό χέρι μου! Ήταν κτυπητή ή όμοιότης του με τά χαρακτηριστικά μου, και αούτο πιστοποιούσε τήν από τήν κόλαση προέλευσή μου. Ήταν ντυμένος κόκκινα, είχα κέρατα στο κεφάλι, μιά ούρα, κ. τ. λ.» "Υστερα από μιά τέτοια περιγραφή δέν μπορούσαν φυσικά νά μή πιστέψουν στην άλήθεια αυτής τής Ιστορίας, και έτσι πολλοί είχαν πειστή πώς είζεραν τό μυστικό στο όποιο στηριζόταν, ότι ώνόμαζαν «ours de force» μου.

Γιά πολόν καιρό άνησυχούσα με τις διαδόσεις αυτές και προσπαθούσα ν' άποδείξω πώς γελοίες ήσαν, με διαβεβαιώσεις πώς από τά δεκοτέσέρά μου χρόνια έδυνα κοντσέρτα, πώς δεκαπέντε χρόνια εργάστηκα ως διευθυντής όρχήστρας και διευθυντής του 'Ωδείου τής Λούκας, και πώς άν ήταν άλήθεια ότι έπε-

ρασα όκτώ χρόνια χρόνια στη φυλακή γιατί είχα σκοτώσει τήν αγαπημένη μου ή τόν άντραστή μου θάπρεπε νά έχω μιάν έρωμένη, όταν ήμουν ακόμα όκτώ χρόνων. Στή Βιέννη παρουσίασα για μάρτυρα τόν πρωβεστη τής χώρας μου, πού έπιβεβαίωσε πώς με γνώριζε είκοσι όλόκληρα χρόνια ως τίμιον άνθρωπο και έπομένως; θά μπορούσα κάθε στιγμή νά άποδείξω τό άβάσιμο τών συκοφαντιών. 'Ός τόσο κάτι έμενε πάντα άπ' αυτές, και έτσι δέν παρενενομαί βρισκοντας και έδω τις ίδιες Ιστορίες. Πώς νά τις πολεμήσω όμως; Δέν βλέπω καμιά άλλη δυνατότητα παρά νά παρακολουθώ τις διάφορες κακολογίες εις βάρος μου και νά τις άνέχομαι. 'Αλλά για κάθε ένδεχομένο πρέπει νά σάς διηγηθώ ένα ακόμη άνέκδοτο, πού κυκλοφορούσε εις βάρος μου και είχα προκαλέσει όβριστικό για μένα θόρυβο. Ένας βιολονίστας πού λεγότα D... I και έμενε τό 1798 τό Μιλάνο συνενώθηκε με δύο όνομαστους κακοποιούς και παρουσέρθηκε νά πάη μαζί τους σέ κάποιο χωριό για νά σκοτώσουν τόν παπά του για τόν όποιον διαδίδετο ότι είχα μεγάλη περιουσία. Εούτωχώς ένας από τους δύο κακοποιούς τήν τελευταία στιγμή έχασε τό θάρρος του και κατήγγειλε τό πράγμα. Ή άστυνομία έβγαρε έγκαίρως και συνέλαβε τόν D... I μαζί με τόν σύντροφό του άκριβώς τή στιγμή πού παρουσιάζοντο στον παπά. Καταδικάστηκαν έτσι και οι δύο εις πρόσκαιρα δεσμά 30 έτών. "Όταν όμως ό στρατηγός Μανού έγινε διοικητής του Μιλάνου, μετά δύο χρόνια, άφησε τους έγκαθειρτους έλεύθερους. Μήπως πιστεύετε κύριε μου ότι αούτή ή Ιστορία φυλακίσεως σχετίζεται με μένα; Έπρόκειτο για κάποιο βιολονίστα πού τό όνομά του έτελείωνε σέ «L» ήταν λοιπόν ό Παγκανίνι. 'Από τόν παπά έκαμαν μιά έρωμένη μου ή ένα αντίπαλό μου και έφυλάκισαν όπως φαίνεται έμένα. 'Αλλά επειδή ήθελαν όπωσούποτε νά άποκαλύψω τό μυστικό τής σχολής μου του βιολιού μου έχάρισαν τήν ποιητή τής καθείρσεως πού με τις άλυσιές της θά πείραζε τό μπράτσο μου! Έπανολαβάρνα: 'Αφού δέν μπορώ νά πολεμήσω τις διαδόσεις, πρέπει νά τις άφήσω νά κυκλοφορουν. Μοϋ μένει μόνο μιά τελευταία έλπίδα: "Ότι μετά τό θάνατό μου ή ουκοφαντία θά παραιτηθ ή από τό όμμα της και ότι εκείνι, πού μ' έδικούνται τόσο σκληρά για τις έπιτυχίες μου θ' άφήσουν στην ήσυχία μου τά κόκκαλά μου!